Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Animalibus libri I-XXVI - Cod. Aug. pap. 11

Albertus <Magnus>

[Reichenau], [15. Jahrh.]

Tractatus II

urn:nbn:de:bsz:31-87034

Visual Library

ets intersit par ad pari et mas cum femina tamquam ipsa sint coniugales quedam autem non in convenitate insimul bina et bina et non sicut greges nisi in impregnatione et partu tali enim tempore labrarum et pastorum clamant secundum invicem et hoc agitur tali tempore congregantur sicut greges non modo autem quod sit sub amore generis tantum sed et alia quorum consuetudo est pascua in loco ubi habundat pascua labrarum autem habet hoc quod cum non invenit pascuam fortior comedit debiliores et hoc aput nos faciunt quando multi sunt simul

Tractatus octavi libri animalium in quo agitur de modis morum animalium secundum prudentiam et stulticiam ipsorum Capitulum primum de stulticia et prudencia diversorum animalium et potissime de discretione eorum

[M]odo eciam alia animalia diversificantur secundum mores qui modo est secundum cognitionem et prudenciam vel aliquid simile prudencie quod cogit animalia inoperare quedam enim sunt domestica quedam silvestria quedam audacia quedam timida et quedam simile aliquid intelligencie habencia et quedam non sed potius videntur esse stolida et stulta dicuntur autem gene quod in ovibus et arietibus et capris maior est privatio intellectus et prudencie quam in aliis quadrupedibus eo quod magis vadunt invanum et inutiliter ita quod exeunt aliquando comedis ad loca deserta et manent sub pluvia propter quod etiam aliquando sui in comedis non moventur aliquando nisi pastor moveat ea commnando arietes tunc enim sequuntur arietes propter quod etiam repulse oves ab igne quando ardent caule recurrunt in ignem et similiter faciunt equus et muli sed non tantum sicut oves dicuntur etiam quod quando capram rapitur aliqua ab aliquo animali predante subito erigunt alie capre et aspiciunt eum aspectu stolido et quam figiant. Oves tamen magis sunt quiete et pastoribus magis appropinquantes quam capre et aliis hominibus. Similiter autem hoc habent omnes quod iocunde ambulant et melius pascuntur ad auditum instrumenti fistule propter quod pastores modulantur cum fistula et cornu in pastura ovium ad auditum autem tonitruum magnum oves aliquando abortiunt propter se sole et non in grege sed sequestrate ambulant et tunc magis ambulant. Sequestrantur autem oves ab invicem quando pastor aliis rebus familiaribus domi occupatur tunc enim per se ambulant non coadunate propter consuetudinem opilionis caprarum et tunc frequenter amittuntur sicut et vacce ab armento seperate. Sequestratum enim animal patitur aliquorum insidias et devoratur quando se solum defendere non potest. Oves autem et capre licet sint diversarum specierum tamen pascuntur simul frequenter et quando pascunt ut frequenter ad invicem coniungunt facies et non in opposito capore autem invicem se coniungens dicunt omnibus aliis pastibus animalibus. In maiori autem parte consuetudo est vaccarum quod quando una errat et exivit a grege sequuntur eam alie propter quod etiam campane talibus vaccis a pastoribus alligantur ut per sonum campanarum in silvis aberrantes audiantur et inveniantur. Eque autem pascuntur simul in multitudine et congregacio taliud dicitur equaricium vel equaria. Et quando moritur una equa et dimittit pullum tenerum alia equa accipit ipsum et nutrit tamquam suum propter quod dicitur quod genus equorum naturaliter diligit suam speciem. Et huius signum est quod licet quedam eque sint steriles et non pariant tamen accipiunt ad se et secum ducunt pullos equarum morientium et si pereunt pulli illi non pereunt ex hoc quod non impendant eis naturam eque ille sed ex hoc quod non habent lac ad nutriendum pullos assumptos. Est autem opinio de cervis quod sit discretior multis animalibus observat enim quod pariat in membris iuxta publicas vias consuetas eo quod bestie nocive timentes transitum hominum sunt in locis illis. Cum autem femina cervi peperit postquam potest comedit herbam dracontheam vocatam vel aliam que propter virtutem habet contra venenum similitudine quam semper certa post comedit et tunc redit ad partum et abscondit eum cum partu in loco umbroso iuxta viam usque ad auroram quando incipit apparere lumen solis. Illo enim tempore ing

mouent nociue bestie quia tunc colligunt
ad latibula hoc igitur eo tempore vadit
ceruus eo ptu ad loca latencia vbi sunt
fissure et cauitates petrarum aut antra
aliqua que non habent nisi introitum vnum et in
illis abscondit ptum et stat an antrum quia
in obpinguado defendere ptum ab alys aia
libus nociuis ptum suo Est aut signum di-
screcionis cerui quod ceruus mas quando sentit
se pinguem latet ne veniant ipsum homines
et bestie propter pinguedinem Cerui aut
eiciunt cornua in locis vbi graue est inveniri
propter quod pulchrum est valde ad locum vbi est
ni eiciunt cornua Et alicet cornibus
absconduntur volentes apperere eo quod carent
armis et se defendere non possunt dicitur aut
quod nullum umquam inventum cornu cerui sinis-
trum eiectum hoc enim ceruus abscondit quasi
sciat in ipso esse aliquod iuuamentum Cum
aut cerui sunt tenelli in fine primi an-
ni apparent cornua in capitibus eorum non sit
capita quedam prominencia dura Indiuolis
aut annis crescunt et eleuantur quasi ad spiculis
vomeris propter quod eius cornua tunc cum
vomeralia dicuntur In 3o aut anno crescit
ramose emittencia per duo capita culmos
In 4o aut magis ingrossantur et addunt v-
trumque duos ramos et sic deinceps sin-
gulis addunt culmi ramorum in cornibus
ceruorum usque ad sex annos et tunc magis
quam prius efficiuntur ramosa propter quod eius non potest
cognosci etas ceruorum per numerum ramorum in
cornibus nisi usque ad sex annos Antiquam aut
et senio confecti cerui duabus cognoscuntur
Aliqui enim ceruorum in tempore senectutis den-
tes non habent et si dentes habent dentes val-
de paucos et consumptos et illi non habent illos
culmos cornium in flores qui vocantur amo-
intros hoc est pungites Et sunt culmi in flores
que directe ad antiquam versus frontem in rectum
porriguntur et non eriguntur sicut alii per
hos enim culmos pugnat sed per alios qui
sunt in cornibus ventilat Ceruus aut iuve-
nis hos culmos non habet eo quod iste directe
antiquis crescunt et vetus deficit in senio
tales culmos formandi Eiciunt aut cerui
cornua primo mense veris qui est marcius
et tunc per diem latent in locis nemorosis
et condensis multarum arborum et frutectarum
in quibus sunt multe herbe pascuales cog-
nunt timent lupos et per tempus illud nocte
pascuntur quousque creuerint cornua eorum et
crescunt tunc eis cornua stant ad solem et
querunt calorem solis ut arescant eis cor-
nua eorum et maturescant per calorem solis
Et cum cornua dura sunt recessit dolor et
sensus ab eis recedunt a locis illis et vadunt
ad arbores et confricant cornua ad eas ut
auferatur pellis a cornibus et tunc crescunt
semper quando habent arma fert aut mantiquo
tempore captus est ceruus   Cum cerui est
nit aliquid edere et cucurbite siluestris
Et hoc non accidit nisi quia cornua cerui primo
mollia crepuerunt radices aut semina illarum
herbarum in tunc ingrauitate vbi maior fuit
humor cum quo cornu intelletur quando tunc iace-
bat in herba et postea pullulauerunt herbe
antiquum induratum fuit cornu et postea indu-
ratum cornu induratum sunt herbe ab intra
humore cornu cedunt etiam herbe aliquando cre-
scunt in arboribus et lapidibus Ad hoc aut
quando nocet ceruo superfluitas aggregata
in ipso venenosa que rehyda vocatur Aut
quando forte mordetur a serpente aut ab alio ve-
nenoso aggregat cancros cancros et come-
dit eos pro medicina Et ideo opinantur quidam
cancros esse medicinam contra venenum licet
non conveniant aliqui Amplius aut quando pauit
ceruus subito comedit semina antequam cadat
super terram Cum ad hoc adheret prui-
na est opinio quorundam quod secundina sit ve-
nenosa propter quam comedit dracunteam
Ad hoc aut quidam modus venatorum ceruorum
et maxime capreolorum est secundum hunc modum
Vadunt namque homines duo vel tres vel
plures aut eorum vnus plus et folio sub
lingua posito sibi lac imitando vocem
pulli et ad hunc sonum pergit ceruus et
precipue capreolus et sequitur sonum illum quia
delectatur in ipso et tunc alius trahit illud
sagitta aut venabulo duplici aut pergit
de latibulo sic enim pergit erectis auribus et
porrectis antiquis fortius audit et iam de-
prehendit esse insidias et incipit fugere Si
aut retrorsum habuit auriculas et demittit
alisque dubio sono delectatur et imitatur eum et
tunc facile decipitur Cum aut lupos fugiunt
cerui partus suos secum ferunt et si aliquis

venatores deprehendit cervas currentes
fugere lupos nati saltant sub herbas et
arbores et latent ibi quousque lupi fugiunt
aspectu venatorum Cum autem impetu in perfecto
cucurrit animus primo comedunt aliquas
de draconteis herbis diu masticantes et
dentes per masticatorum faciunt acutas et in
cidentes
Capitulum xm de prudencia animalium in
perquisicione medicaminum contra infirmitates

S unt autem quedam innumerabilia vero
animalia industria quandam de
medicaminibus habentia Et contra
quedam nulla sua nocumenta abstergunt per
medicinam Capri enim montani qui sunt in mar
te insula montibus et in alpibus altissimis
germanie quos proprio nomine ybices vocant cum
sagittis venatorum et ferrum remanet in
vulnere querunt ut dicit aristoteles pulegium cer
vinum quod avicenna leulon arabice vo
cat et applicant illud plage et tunc ferrum
de corpore eorum depellitur tamen dicit quod comedunt
ipsum et per virtutem herbe in corpore mit
tetalis diffusam ferrum expellitur Similiter
autem et canes silvestres diversas infirmitates su
as comedunt herbarum radices et herbas
diversas notas a bipis contra infirmi
tates suas herba autem quam sepius comedere
videntur est graminum aliquando tamen comedunt
provocantes vomitum super adimplent se
cibo si habent ut humor putrescit in stoma
cho insistit cibo et cum ipso facilius evo
mat Eodem enim modo animal quod grece ferdalye
vocatur quod avicenna latine vocat leopardum
quando comedit herbam quam fredaldon id est stra
gulator vocatur et tunc incipit degulari
et suffocari querit stercus humanum et comes
tione illius liberatur herbe stercus humanum
hominis precipue quando recens est et non eva
poravit ab ipso humor ut virtus stomachi
et intestinorum habet firmatem virtutem Eadem
autem herba dicitur interficere et degulare
lupos et leones propter quod venatores
leonum vasa plena stercore humano
hominis ponunt sub arboribus et occultan
tes se non longe rapiunt vel interficiunt
leones qui ad vasa illa gratia medicine
accedunt Et similiter faciunt lupis propter
medicinam illuc venientibus Similiter autem
et eodem artificio utuntur quidam ad capiendos
cervos ponendo videlicet medicinam cogni
tam in loco aliquo ad quod cum ad curandas
infirmitates cervi veniunt capiuntur dicit
autem avicenna quod leopardi venantur alupi Et
quoniam lupus non prevalet leopardo aggregantur
plures et insequuntur eum licet velocior
sit leopardus lupo tamen non diu continuat per
cursum velocem Et cum lassatur capitur ab
ipso Et ideo quasi semper leopardus ambulat
in abscondito quasi latens Et ideo leopardus do
mesticus non diu insequitur feras quas venatur
Adhuc autem avis egipciaca que grece
austryomie latine autem ibis vocatur et
est tota nigra in dorso et ventre
grisea quando videt serpentem a latro quam grece
vocant hastor et hanc avem avicenna vo
cat thyemon plinius autem vocat eandem
sicut ante diximus hec igitur avis quando predictum
videt serpentem clamat voce aves alias
sui generis advocando in auxilium et tunc
omnes simul ponunt se in luto et postea
intra pulverulenta et harenosa ut
adhereat consistentia luti et tunc intrat
magis verecundius ad corpora earum affluat
eis lutum et sic armate congrediuntur cum
serpente alte volantes adeo sicut tacta
sunt plinius dicit Tentesca autem que est species
quedam cocodrilli superfluitates stomachi
cum sentit multiplicari cum dentes aperit
os magno hiatu ita quod dentes eius ap
parent et tunc in os eius descendunt a
lites que latine strophilus sive strofili dicuntur
Et est avis similis pice varia aquatica
habet rostrum sicut est rostrum anceris et in
trantes mundificant ei dentes Et quod
tentesca sentit exhac iuvamentum
non nocet eis Et cum vult eire eas mo
net collum quasi garrizando et tunc evolant
dicit tamen avicenna quod aliquando devorat
eas quando famescit Adhuc autem et tortuca
que degne reptilium est videtur et inmagis hec
nobilium virtutum animalium est sagacitate naturali
postquam comedit vipperam propterea comedit
origanum agrestem ut calore herbe
frigiditatem curat veneni Expertus e
enim aliquis homo ait aristoteles quod tortuca non iuvit
comedere vipperam nisi in loco ubi copia
fuit origani agrestis Et cum aliquis

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK
Baden-Württemberg

eradicatum fuit origanum et non invenit et tortuca rediens comesta vipera quesivit origanum et non invenit et radice origani inventa fuit extincta venenum. Narrat etiam Avicenna quod quidam senex expertus multum in venationibus et fide dignus retulit ei quod vidit avem tardam quae est volatus mali pugnantem cum vipera et saepius eam vulneratam a serpente avis secessit retrorsum et comedit de quadam herba et ea gustata rediit ad pugnam. Senex autem qui latebat in absconditis occulte evulsit herbam. Et cum avis vulnerata rediret et herbam non inveniret fecit strepitum magnum et vocem emisit querulam et mortua cecidit. Et eam describebat colore herbe et figuram estimabat Avicenna lactuce agrestis. Adhuc autem avis vocata capricestes quando pugnat cum vipera comedit rutam eo quod vipera fugiat odorem rute sicut et fere omnia alia venenosa. Et capre agrestes montium tempore fructuum quando in eis superhabundant humores crudi medicantur sibi per comestionem herbarum amararum ut dissolvant compositas que in ipsis. Et cancri quando malum habent in ventre ex tortionibus vel humoribus pungitivis acutis comedunt spicas tritici vel leusiten ex illis. Et animalia que halachalie arabice vocantur. Et sunt apud nos cervi et cum cervi vulneribus suis medicantur comestione origani montani. Et hoc saepius visi experti sunt venatores. Galy etiam quod nos vulpem vocamus aliquando cum aliquo pugnat serpente et tunc comedit rutam eo quod sicut diximus odor rute serpenti contrariatur. Draco etiam cum infirmatur comedit fructum plante que tchavrhaston grece vocatur. Similiter autem ladach et alie aves quando pugnando adinvicem vulnerantur applicant vulneribus suis origanum agreste etiam comedunt ipsum et curantur. Vulpes. Galy autem quod est vulpes non solum habet astutiam in medicamine sui nocumenti sed etiam in capiendo cibos quando iacendo fingit se mortuum et cum aves insident ei degulat eos sicut degulant lupi etiam carnes quas absconduntur carne gustando eorum. Hoc autem genus animalis licet cum aliquibus serpentibus pugnet tamen maxime pugnat cum serpente qui comedit mures.

Comedit et huius pugna multotiens apparet venatoribus. Est autem et alia animalium sagacitas in praesentiendo nocumentum quod fit ex aeris et elementorum immutatione sicut hericii praesentire dicuntur ventos aquilonares et australes quando ante hos ingrediuntur cavernas et obstruunt eas caverne versus partem unde venit ventus timentes ledi a vento. Cuius signum est quod quidam civium Constantinopolitanorum fertur habuisse hericium cuius absconsiones et praedictiones ex caverna ipse solus intellexit alii non intellexerunt et per illud praedixit ventos nautis et factus est dives. Est autem animal aliud quod ancathyuos greci vocant quod Avicenna katyz vocat et est apud nos pullos comedens et in maxime pullis quod gallice fassin vocatur germanice autem illebrozzum vocant et est animal longi corporis sicut leporarius quando est catulus et membra eius in fiora sunt valde dura et color faciei eius et quod est sub gula et ventre praefert ruborem secundum dorsum est subnigrum et maculatum sicut est vulpi et est libenter habitans in domibus hominum eo quod cibus eius est in domibus eorum. Diligit enim mel et ideo rumpit alvearia et adit gallinas et eas degulat et non comedit ex gallinis nisi parum. Omnes aut multas ex eis degulavit. Et hoc in ... ut vulpes habet. Et animal quod dicitur faytan aquilysum. Et est quedam alia species katoz de quo diximus dicitur autem quod virga maris horum animalium est ossea dura valde sicut os sicut dicitur esse de virga vulpis. Et est opinio quorundam quod rasura virge illius in potu data est medicina contra venenum. Et sicut dicit Avicenna valet eius virge rasura contra stranguriam.

Capitulum xiii de astutia maxima que in operibus paucorum animalium esse deprehenditur

1 In aliis enim astutiis quibus vivunt et regunt minoribus animalia magis astuta deprehenduntur esse parva animalia quam magna. In parvis enim multum est astutie et etiam aliquid simile intellectui esse videtur sicut in operibus agnoscitur. Hoc autem maxime apparet in hirundinibus quas quidam grecorum galy hoc est vulpes vocant propter astutie quandam similitudinem

Cum enim sint hirundinum plura genera sicut
superius diximus duo genera illorum tam artificio-
sa nidos construunt quod in architectura aliquid
artis et intellectus videntur ostendere Componunt
enim lutum cum paleis et contexunt nidos
gravia inferiora et levia inferiora superiora po-
nendo et erigendo parietes per artem vel
aliquid arti simile Et operiunt nidos sub
tecto aliquo et cum lutum non habent intrant
aquam et deinde in pulverem ut faciant lu-
tum per quod domum construant et foramen
in nido relinquentes per quod intrant Interiora
faciunt nidi mollia et calida imponentes pi-
los et plumas Et ille quas hirundines q
ꝛ minus et lapidibus nidificant concludit
luto nidum usque ad artum foramen per quod
intrant et exeunt Et si passer intrans
et non cito exierit vocat alias sui generis
hirundines in auxilium et simul venientes
cum luto construunt passerem in nidum et suf-
focant ibidem Et tunc reparato foramine et
ejecto passerem mortuum et resumunt nidum
Et cum habent ova alternatis vicibus fo-
vent ea et masculus et femina et sunt multum
diligentes ut alternatim pascant pullos
suos et emundant nidum cum rostro effe-
rentes stercus pullorum et docent pullos
tempore egestionis posteriora sua contra
nidum vertere ut stercus cadat extra ni-
dum Et hoc visu oculorum quilibet experiri
potest Idem autem genus industriae in columba-
rum generibus videtur debite primo faciunt nidum
eo quod calida habent corpora et non multum in-
digent calore nidi habent autem hoc proprium quod
mas et femina conjuncti non de facili separan-
tur quod est inter eas quod nec femina
dimittit marem nec feminam mas postquam
semel caverunt Sed antiqui mares scitur non
habentes uxores nituntur rapere vel abstra-
here aliis feminas Et ideo pugnant
ad invicem fortissima pugna Et dicit autem
Avicenna vidisse se duos columbos pugnan-
tes pro una femina et femina accessit ad vic-
torem quamvis in prima venit pugna Et cum
revigoratus fuisset columbus victus redit
et pugnat cum victore cum eo a quo
antea victus fuerat et devicit eum Et
tunc femina redivit ad eum a quo prius
recesserat et dimisit alium Est autem colum-
bi consuetudo quando pullus eius est statim ut videt
columbam solutam coire cum ea et perfecto
coitu statim columba sequitur columbum et
obedit ei Cum autem columba non cito accedit
ad nidum masculus percutit eam aures et
cum iuvenes sunt pulli et primum veniunt
mas et accipit rostrum pullorum et rostrum
suum et aperit et in eorum rostra fundit cibos
terrestrem scilicet salsam et tunc parat ma-
lis aperiant pullorum et expanda-
tis appetitus et tunc vicissim alternatis
vicibus cibant pullos pater et mater Sedet
autem in nido pulli quousque columba alia
ova fecerit nisi habeant alium nidum co-
lumbae antiquum et tunc expellit pater pul-
los a nido per hoc quod ascendit super
eos ac si vellet coire cum eis Cum
autem habent alium nidum tunc diu manent
pulli in nido suo in quo nati fuerunt
Cum autem plures columbae habent nidos sibi
propinquos ad invicem est inter eas per-
petua pugna et murmur tota die Colum-
bae autem genera et palumbi et turtures habent
hoc commune quod uno tractu potant dimisso
capite et non erigunt in potu saepe ca-
pita sicut aliae aves Et hoc ideo est
quod collum earum est breve et amplum et per
multum capit de aqua et hoc non est ita in
aliis avibus et ideo saepius erigunt ca-
put quando potant ut abundet liberum ingres-
sum habeat erecto et directo collo Tur-
tur autem magis diligit castitatem inter
alia genera columbarum Et ideo non sociatur
nisi uni mari sui generis et illo defuncto
et secundo cum non sociatur alteri Et qui-
dam dicunt quod etiam post mortem illius non
conjungit se alteri sed hoc non est probabile
neque expertum Genus autem columbae quod
fehyra vocatur longo tempore vivit
Et terminus vitae eius est xxv
annorum Et quando senescit multum elongantur
sibi pennae alarum et caudae et quando tamen
tarpus et ideo homines qui habent eas
perdunt eis pennas et hoc est accidens
senectutis fehyrarum Turtures autem

et columbe vivere solent xv annis et
toto illo tempore pullificant. Adhuc autem
turtures et id quod vocatur tanez quod in
paludibus faciunt nidos suos in uno tantum
loco. Columba autem tamen habet nidos in locis du-
obus aut etiam in pluribus vel in pluribus
aut masculi autem solent diucius vivere quam
femine preter masculos turturis et palumbi
de quibus dicitur quod minus vivunt quam femine earum.
Et hoc scitur ex hiis que domestice sunt
et masculi in domibus dicuntur esse. Et quod mares
autem que passeres dicuntur minus vivunt quam
femine dicunt etiam quod mares huius avis
non vivunt a tempore toto quod est principium
sedi anni nisi anno. Et huius signum est quod in
inveris sedi anni non inveniuntur passeres
nigrarum macularum circa rostrum et illi sunt
mares. Femine autem passerum vivunt diucius
quod apparet ex multa duricie rostrorum su-
orum que accidit ex vetustate aparum. Similiter
autem astucias quasdam indicium est quod turtu-
res in estate mutantur ad loca frigida. E con-
tra autem de actione in estate mutantur ad lo-
ca calida et in hyeme ad loca frigida. Et
forte adhuc est quod hoc animal est flegmaticum
valde et in estate in locis calidis dissolu-
tionem et evaporacionem patitur sui fleumatis propter
caliditatem. In hyeme autem propter astrictionem
et spissitudinem pellis non sentit multum
frigus. Et ideo querit locum frigidum. Ad hoc
astucie signum est quod aves graves volatus
sicut ortigoz et coturnices non habent
in arboribus nidos et similiter cubeth
quod est species pulli. Idem autem de fasianis
et aliis generibus avium est intelligendum. Hee
enim vadunt ad loca plana mollia in quibus
est aliquid stipularum et sunt de novo ex-
fossa et ibi faciunt sibi mansiones et ali-
muniunt eas spinis propter accipitres et aqui-
las ut sit eis asilum contra ventos
et ibi cubant ova sua usque ad exitum pul-
lorum. Deinde quia parentes sunt graves
volatus et non possunt circumducere afferre
cibum pullis circa se accipiunt cibum. Similiter
non pullos quasi statim exeuntes de ovis propter
circa se accipiunt cibum et quia sunt bene
motus in ambulando aves enim huius
magis confidunt in ambulando quam in vo-

lando. Et ideo statim parentes pullos educunt
de nido et circumducunt eos inquirendo cibum
et gradando effodiunt ipsum de pulvere per
ungues sicut galline. Et ortigoz quando
et perdices et anates et anseres et omnes
fere huius aves adiuvant de nocte pullos
suos sub se sicut galline sed in hoc differt
a gallina quod non habet nidum certum et stabi-
lem per annos multos sicut gallina sed uno
tantum ovant in uno loco et in alio alio
loco. Et hoc ideo faciunt ne venator cogno-
scat nidum eius. Et si quando inveniantur
pulli eius per venatorem avis fingit
se non posse volare et volitando tempe-
tat circa venatorem donec fugiant pul-
li. Et tunc fugit ab ipso. Et cum recessit
venator clamat quaerendo pullos et circu-
ducit eos ad cibum querendum sicut suos. Et
hoc faciunt fere omnes aves quarum pulli capi-
untur a venatore. Hoc enim genus pulli quod
cubeth vocatur non minus ovat quam decem ova
et aliquando ovat xvi. Et sicut in precedentibus
diximus ista avis est multus est mali moris
et astuta valde. Et licet in hyeme gre-
gatim volat tamen in tempore veris una segregatur
ab alia et conmiscentur mas et femina. Et
tunc pugnant perdices et cantu mares inter
se donec quilibet mas accepit feminam suam
et ipsam sequitur cocando. Signum cum ipse hec
enim avis diligit coitum. Et ideo est quod mas
inveniet feminam super ova coit cum ea et
frangit ova nisi femina sit sollicita circa
ova cubando. Et ideo femina abscondit ova
a masculo. Et si homo aliquis appropinquat
ovis circumvolat quasi non possit volare iuxta
illum donec pertrahat ab ovis et tunc redit
ad ova. Et dicitur quod hec avis habet hoc proprium
quod mas eius pugnat cum mare forti
et victus obedit victori et victor ascendit
super victum et coit cum eo sicut cum femina.
Et si contingat quod victor aliquando inspectam
pugnam vincatur ab eo quem prius vicerat
tunc ille qui prius submiserat coitum vicissim
ascendit et coit cum ipso. Sed hoc non semper
fit sed tamen uno tempore anni quod est prin-
cipium veris quando hec avis multum desiderat
coitum. Similiter autem accidit ortigiis
sive ortigometris galli et faciunt

hoc ut dicitur in locis que sunt in regione
que vocatur lochuttonie (?) in Indiis. Cum enim illius
galli omnes iuvenes non vetusti aggrediuntur
sibi et pugnant et victor intrat coire
cum victo quod sunt sine gallinis. Adhuc autem
cubeth domesticus coit cum agresti et
vociferat ad eum et cognoscit eum. Et ideo
venatores volentes capere cubeth car-
cerant in fauce feminam et habet caveam ma-
culas per quas videtur a mare et habet re-
ceptaculum in quod potest intrare in una parte
et tunc cubeth mas aggrestis intrat ad
eam et capitur et aliquando intrant plures
per hunc modum. Et hec avis habet hoc quod habet rec-
torem qui antecedit sicut eum volat recto
predictum. Et cum ille intrat sequitur et tunc post-
eum intrant alii. Aliquando autem videns feminam
vadit ad eam cum silencio ne alii audiant
ut solus coeat cum ipsa et tunc aliquando solus
capitur. Similiter autem femina aggrestis
cubans ova audiens vehementer marem
occurrit ei recedens ab ovis et sustinet
coitum eius ne frangat ova. Et hoc idem
facit femina pavonis et femina orthyga-
metrarum. Iterum enim iste aves diligunt feminas
quarum absorpte delectacionis cadunt in manus
venatorum quod fit in cautis ~~et tales sunt mo-
res eius incedendo~~ hec igitur accidunt cubeth
et dictis avibus propter coitum. Et tales sunt
mores eius incedendo et favendo et ova-
do et pullificando. Adhuc autem quedam a-
vium Indie sunt super arbores et quedam se-
tiam et quedam sunt in lapidibus excel-
sis in montibus et quedam in nivis (?) In-
die enim arbores et aucas et anseres et grues
et huiusmodi genus avium fit in terra. Non enim fa-
lidum avium male volancium indiget terra
sed est quedam que sunt bene volantes. Ovis
enim avis cuius pulla non ambulat antequam
complete sit pennata et perfecta quam aliud
avia que parentes non dant cibalium inter...
sed circumducunt pullum per loca dispersa
in quibus inveniunt cibus medium apti facti
interia quod alie pulle peperitarent in
quirerent cibum. Et hec dicuntur aves que greco
dicunt rokoioz (?) et stolo paras et arrogos
non pullificant neque stant cum pullis su-
is super arbores sed super terram. Et tantum h

autem aves que vocantur ciure (?) et colokotez
que sunt apud nos sicut picus et merops
et huiusmodi aves non stant cum Indis super terram
sed super arbores. Pulli enim huius avis
non stant antequam pennatorum sint bene pedis
et cibus quo cibant pullos est in piis cor-
ticibus et ramis arborum propter quod eos
abscondunt arbores propter vermes qui sunt
in eis et propter alia animalia que sunt in arbo-
ribus sicut sunt formice et cetera genera
vermium que colliguntur in ramis arborum a-
genibus picorum. Cum enim pulli huius avium
exeunt ab ovis accipiunt talia minuta
animalia cum lingua et comedunt ea quam sicut
in antecedentibus diximus hec aves habent
linguam longam et latam et stansione valde
velatam transeunt per stipites et ramos ar-
borum et habent ungues fortes qui sunt
ungues telon (?) que est avis terrestris et ta-
les ungues dedit natura ei ut habeant eos
principio et causa instrumentali huius stansionis
et transitus per arbores quod tales ungues
infigit bene in lignis arborum et tenent
avem scandientem ligna erecta propter quod
etiam aliquam subtiles ramos et cortices ar-
borum perforant cum unguibus suis. In-
veniuntur etiam unum genus ciure similis pici
quod vocatur cedinon (?) greco quod quidam vo-
cant kastroheoz (?) colaloeth sub quo est com-
prehenditur aliud genus quod vocatur ruboz
et visilulis (?) perforat lingua. Et hec sunt
apud nos tria genera picorum vadorum maio-
ra et minora et aliud genus pici ma-
ius isto quod apud nos merops vocatur.
Et hoc efficacius est in perforando cum gracili-
tate et volatu obsidiant anguies (?) cer-
aut genus est apud nos nigrum maius
omnibus predictis et est modicum minus quam
gallina et hic semper nidificat super arbores
et precipue super olivas in terris ubi crescunt
olive. Iterum autem minus avium hec genera ni-
dificant in arborum gravitatibus. Et picus
quidam omnis capit formicas et vermes qui
sunt in lignis et in corticibus arborum
et incipiendo perforat arbores forti-
ter quod excitat ramos causa intrandi quod
avicenna dicit quod picus niger aliquando ad
unum ictum excitat ramum arboris tantum

enim dimicare habet in rostro quod nucem amygdali ~~habet in rostro~~ positam in foramine arboris perforat, cum sit durissima, et comedit nucleum. Et hoc saepius expertus sum imponendo nucem amygdali in foramine quod fecit, redyt ei et perforavit eam nobis videntibus et confregit testam et comedit nucleum; cum tamen non granat nucem amygdali, in aliud quod eum obstruitur foramine quod fecit redit et in audiatur quendam vermes perforant nucleum amygdali et sub ipso quaerit vermes.

Capitulum quintum de astutia avium magnarum in ordine excubiarum et sagacitate venandi cibum et eligendi locum mansionis suae

Est autem adhuc aliud in quo deprehenditur naturalis prudentia et aliud astutia. Grues enim quaedam genere ordinatissime sapientia utuntur in volando quando se transferunt de locis in quibus sunt longo volatu ad loca remota. Tunc enim propter quod ... volatum lassantur multum et dormiunt profundo somno ita quod de facili in somno capi possent nisi per sapientiam ordinaverint excubias vigilum et alia opera ordinaverint diligenter et sapienter. In volatu enim ascendunt altissime ut videant loca ad quae tendunt et ad ipsum dirigunt volatum suum sine errore et compendium. Et si obvias habent nebulas vel nubes abstinuas vel pluvias impedientes ne se invicem possent inspicere, vociferant et percutiunt aerem alis fortiter ut exaudiatur una se dirigat ad alteram. Et quae magis regit alias posterior est ut facilius ab omnibus aliis audiatur postremo. Et quando cadunt lassatae sitientes rex non dormit cooperto capite sub alis sicut aliae plicant caput ad dorsum et caput sub pennis alarum abscondunt, sed potius dormit detecto capite et erecto ut facilius audiat insidiantes. Et si longe viderit hominem vel aliud nocivum vociferabit et excitabit alias excitando eas. Aliae enim tota sollicitudine excubiarum committentes regi dormiunt omnes stantes super unum pedem et aliter requiescant. Arte autem ista grues non utuntur quando sunt in locis mansionis suae quia tunc non ita laborant nec ita profundo dormiunt. Est autem aliud genus aquaticarum avium quod ab

vocatur falakyne, aucecinia autem vocatur balazuch, et haec habet astutiam naturalem deprehendendi quod corpus aliud sicut ostrei non facile separatur a testa crudum sed decoctum separatur eo quod tunc in se contrahitur, et ideo transglutit ipsum cum testa primo et postquam calore corporis sui fuerit decoctum evomit ipsum et tunc rostro separat carnem a testa et comedit eam dimittendo testam eo quod illa non nutrit. Ostreum autem aliud vocatur arabice konchos quod sonat idem quod concha et est ostreum valde magnum et molle habens carnem. Commune est autem naturale quasdam aves agrestes mutare loca mansionis suae propter diversitatem victus sui quo indigent, diversitate loci propter caloris et frigoris et siccitatis et humoris diversitatem et propter diversitatem cibi et propter eductionem ciborum pullorum suorum qui aliquando iuvenes in uno loco vivere possunt et quando antiquantur fortiores sunt ad sustinendum aliud in quo sunt qualitates asperiores quas in tenella aetate sustinere non possent. Adhuc autem ex industria naturali est quod quaedam aves sollicitantur de pullis suis in nido fovendis et cibandis et quaedam sunt quae econtra faciunt quod cito confortati pulli vicem reddunt parentibus eo quod parentes in senectute deficiunt, ut dicit Ambrosius quod ciconiae inter alias defendunt antiquos parentes et defendunt ab avibus, ab avibus vulnerantibus eas, et dant eis cibum, propter quod etiam ab antiquis Romanis ciconia pia avis appellabatur. Similiter autem et in aliis quaedam habent subtilitatem et industriam moviendo, quaedam autem non habent aut in paucis habent. Habitare autem est quod prudentes plus diversa loca ad habitandum quoniam quaedam manent in locis, quaedam autem in fissuris et concavitatibus et antris lapidum in montibus altis sicut avis quaedam quam karadrion vocant antiqui graeci, et quaedam species noctuae. Est autem avis mali coloris aliquando apparet de nocte et fugiens et latens de die. Haec enim ex naturali industria in fissuris habitat ne ab aliis avibus deplumetur. Et huius etiam industria est quod accipiter ponit suum nidum et falco in altissimis montibus in concavitatibus lapidum ne de facili pulli auferantur. Quando pullis eorum plures ponit in sedie quam pullos alarum unum ea quod eum ipsis

homines venantur aves alias. Et etiam quedam
avium carnem crudam comedunt et quia cor non
infirmatur in aliquo animali nisi quod suas per-
exercere operationes diligunt cor mallum et
illud libenter comedunt ex industria naturali congnos-
centes ipsum esse sibi cibum saniorem. Et autem
eadem sagacitate aliam facit in eis diversitatem
quoniam quedam earum predam rapiunt in estate et
aliam in hyeme eo quod quorundam animalium me-
lior et sanior est caro in hyeme. Et homines
autem subtilitate aliqui vehementer abscondere
nidos et pullos etiam quod quidam dicunt nullum
umquam vidisse nidum avium hec est vulturis
et aliarum quarundam aquilarum aut pullos eius.
Et ideo dicunt dixisse sophistam ehaosmes
vocatum quod avis venit a terra remo-
ta sicut manifestabitur dicunt sed falsum est
et posse quod dixit intra terram [illegible] habundat
nidi et pulli vulturum et aliarum inveniuntur
aquilarum. Verum tamen est quod longe volant propter hoc
et aliqui iuxta cadavera inveniuntur multe
simul et quia nidificant et pullificant in
montanis quo vix aliquis potest ascendere et
pullificant communiter pullos valde paucos frequenter
mittere non potest. Adhuc autem propter eorum
industriam. Et etiam quedam alie aves manent
in montibus sicut illa que grece kokoz et
ea que vocatur biramoz que est avis rapax bo-
ne vocis et longe et dulcis musice symboli
sui garritus. Et hec est ignota in terris nostris.
Et eadem est sollertia ea que grece vocatur
kokoukoz hec est merula manet in loco
spissis consitis arboribus et spinetis et in
fissuris lapidum. Similiter etiam avis dicta de-
rolunz quam latine trochilum vocant ex cau-
tela naturali fugit aliquando fugit et aliquando remanet
secundum diversitatem temporis et sui cibi habun-
dantiam ex sagacitate regitur sic vocatur. Vo-
catur aquilum quidem artifex et aquilum quidem senex
sapiens. Et aquilum quidem et rex vocatur. Et
ideo etiam licet avis sit et multo debilior
quam vultur vel aquila tamen ex arte sagaci-
tatis pugnat cum eis et nocet eis frequenter.
Adhuc autem quedam avium maritimarum propter
astuciam suam raro deprehenduntur sicut ea que
kohyloz greci nos autem merodam magnam
vocamus. Hec enim valde caute vetia au-

cupis sed postquam est capta optime domes-
ticatur eo quod ista est multe discipline perspica-
bilis amplius autem omnes aves que habent coriu
inter digitos habent natandi industriam et
manent in ripis maris et fluviorum et lacuum. Na-
tura enim unicuique vivere dat id quod sibi convenit.
Multe enim que sunt fissorum digitorum habent
convenientiam ad tenendos ramos arborum
et ideo manent in locis nemorosis multarum
arborum. Et quedam illarum aliquando etiam venantur
in aquis non natando sed pediendo sicut
ardea. Et quedam alie sicut avis que anteoz
agrestis vocatur. Hec enim manet iuxta
fluvios. Est autem avis hec pulchri coloris
et bone vite. Et similiter est avis que vocatur
trackotoz grece quasi mergus magnus voca-
tur latine manet in littore et submergit
se in aqua et manet tamen tempus sub aqua quantum
homo potest ire per miliare ambulando equa-
li passu inter velocem et passum. Et quantitas
huius avis minor est quantitate accipitris
et in mergendo habet magnam venandorum
piscium industriam. Cygnus enim quod kotinz an-
tiqui grecorum vocabant est de genere illarum
avium que corium habent inter digitos et manet
~~et~~ in ripis lacuum. Et etiam arborum sunt
umbre et est mansuete vite et bone
nature in nidis suis et pullificat bonos
pullos ad esum hominum habiles et vivit ita
quod efficitur magne senectutis et habet hoc proprium
quod si aliqua rapacium sicut accipiter et
vultur vel aquila incepit pugnam cum [illegible]
[illegible] eis defendit se fortiter sed non
incipit pugnam cum talibus avibus contra
quas aliquando vincit et aliquando vincitur. Quibusdam ho-
minibus multis videntibus ex fratribus nostris pu-
gnavit aquila cum cygno et elevabantur
tam cygnus quam aquila in altum ita quod invi-
sibiles facti fuerunt nobis. Et nobis
contemplantibus qui per spacium duarum horarum
deciderunt. Et aquila fuit super cygnum et
vicerat eum et proiecit eum in terram et
stetit super eum. Et occurrens famulus noster ac-
cepit cygnum et aquila fugit. Est autem hec
avis musica dulcis symboli sed raro can-
tat nisi in obitu aut cum cara. Tunc enim
musicas voces ita alte levat quod distantes
audiunt maris et fluviorum extremita-

tes hoc enim in tempore avis ex eis cognitum est quod
quidam homines iuxta mare voces dolo-
rosas huius audierunt avium et post
modicum quasdam in mari viderunt. Ergo
aut cognitus sum quod huius voces dant in
qualibet tribulatione convenientes. Avis autem quam
tonydem vocant raro videtur valde. Est
autem avis maior in notamis et de istis latus
nigri coloris et habet fere quantitatem accipitris.
Est quedam alia que fahymoloz vocatur que
est similis illi sed non eadem et sunt iste aves
longe et graciles respectu aliarum avium. Ali-
qui autem hanc vocant eam marinam quam
nos conydem vocamus. Omerus enim vocat
eam halkydam vulgariter tamen vocatur
conydez. Et alia adhuc istius generis inve-
nitur que vocatur abbruz. Et quidam dicunt hanc
esse similem aliis quam vocant kokyz. Et
hec tamen non apparet de die cum tamen acuti visus
sit sicut et vultur. Venantur autem de nocte
et pugnant cum vulture et bubone et
aliis tam acriter sibi adherent quod levantur a pas-
toribus qui vident eas pugnare nocte.
Convenit autem cum magnis avibus rapacibus
in hoc quod non ovat nisi duo ad plus ova et
quod nidificat in lapidibus et cavernis. Similiter
autem et grues tam acri pugna aliquando pug-
nant ad invicem quod aliquando ab accionalibus
accepte deprehenduntur. Et hec pugna rema-
net inter eas longo tempore propter memoriam
mali illati. Hec autem avis sagacitate nature
memor est malorum. Ovant autem duo ova
sicut in antecedentibus diximus. Avis autem que kycho-
logires vocatur et ymaginator et providenciam
quandam habere videtur. Hec ymaginator aliter cot-
tidie fingit novas voces modulacionis et
musicas et precipue tempore coitus sui et tunc
ovat ut plus xx ova in nido. Aut tanta
utitur arte quod eadem arte perdicem esse videtur.
Querit enim materiam ex lana et ~~pellis~~ pilis
et componit aptissime colligando. Prudens
autem esse videtur quia cum cadunt glandes aggre-
gat ex omnibus in nidum suum quot sibi sufficiunt.
Phenice alte eciam aves ex sagacitate
videntur pietatem ac habere que est benivolencia
in parentes. Dicitur enim quod avis vocata ba-
lachi cibat in autumpno parentes patrem videlicet
et matrem sicut in vere cibata est ab eis.

Aliquidam tamen dicunt quod non cibat hec avis
parentes nisi in senectute quando virtus eorum deficit
sicut superius de ciconia diximus. Sed de hac
vocata maraboz referunt quod non tantum in senec-
tute cibat parentes sed omni tempore postquam accipit
virtutem volandi et industriam querendi cibum.
Tunc enim statim recedentibus filiis ambo parentes
intrant in nidum et manent ibi sine la-
bore procurati a filiis suis. Et femina quidem
huius avis tempore fructuum spinarum pullificat
vi vel vii pullos et diu ipsos ~~cibat~~ cibat.
Cibat autem et facit sibi nidos in altissimis
locis propter mollibus que cavari potest ita quod in-
trant in antrum per quatuor cubitos aut
plures et ibi faciunt nidum sicut hyrundines
terrestres. Est eciam avis alia que hokatyz vo-
cata que est citrina. Huius enim in floribus partes
sunt declinantes ad citrinitatem et quantitate
equalis est fere avi que coratoz vocatur et
ovat ~~avt~~ vi vel vii ova et nidificat in plateis
quibusdam que teramorion grece vocantur et sunt
arbusta quedam et ingeniose sub eis componit
lanam et pilos et facit nidum fere sicut
modo kokokoz. Hec est avis que nutrit gungu-
lum. Et sicut avis que vocatur grece cinamolga
quam latini thynomolgum vocant. Componunt
iste aves nidos suos ex spinis thynomolgi aut
facit nydum spissum et facit in medio valde
planum et affigit et construit nidum suum ex
cynamomo optimo quod adducit valde de
longinquo ubi nascitur cynamomum et in
unis reperit et construit nidum suum ex ipso
et construit hunc nidum in altissimis arboribus
et colligat maxime ad ramos arborum
ut inaccessibilis sit ab hominibus. Volentes
colligere cynamomum homines autem regionis
illius accipiunt quasdam longas que greci
asticoz vocant et excuciunt nidum ab
arbore et aliqui sagittis plumbatis deponunt
et colligunt cynamomum. Est autem hec avis
maior modicum passere et color eius est
celestis et cytrinus ita quod isti colores dis-
tincti sunt in ave ista pro varietate quidam.
Et habet rostrum longum cuius color est declinat
ad citrinitatem. Figura autem nidi sui assimilatur
figure pyncelli sed non habet colorem viridem
sicut pinea. Color enim nidi declinat ad
rubedinem propter cynamomum quod appo-
nit. Figura igitur nidi est sic figura ventose.

que habet longum collum Et inveniuntur in-
di ista diverse quantitatis quedam enim sunt parve et
quedam maiores Et sunt in medio continui
ubi sedent aves Est autem hic nidus potius
materia separabilis quam secabilis ferro quia propter
artificiosam complexionem et compositionem materie
non de facili ferro secatur sicut nec nidus
pice qui compositus est ex lignis sibi in-
vicem implicatis et insertis sed per magis
lignea huius dislocantur et separantur nidus sit
in summo pinee sit quod ex lignis sibi val-
de consertis componitur quam facilius magis dislocantur
quam ferro scindantur Adhuc autem quando nidus iste
est in fruticibus iuxta mare non intrat aqua
ipsum quando introitum facit haec avis valde strictum
est et de materia que mollis sit per aquam sicut
spongia et timore sibi illo claudit aditum ne
aqua ingredi possit et tamen materia avis ve-
mente comprimitur et considerat aquam que replet aditum
introitum et ex hoc deprehenditur avis huius
mira sagacitas in faciendo nidum dubium
tamen est ex qua materia illa avis faciat introitum
sui nidi aliquando enim dicitur quod faciat ipsum
de spinis animalis dicti bellotii hoc est acu-
leati marinis et spongiosis quibusdam corporibus
Quidam autem etiam dicunt hunc introitum ex
pure spongiosis componi Vivit autem haec
avis venatione piscium et est avis luxuriosa
valde tota vita sua coiens et coire in-
cipit post quattuor menses Avicenna autem aliud
aliter tradit de ave ista dicit quod cynno-
molgus respicit nidum suum specialiter de cy-
namomo et nidificat maxime in summitatibus
arborum et maxime in litore maris
et nidum facit de pilis et [illegible] filis et
lignis et melioribus de cynamomo et hic
nidus eicitur sagittis plumbatis sicut dictum
est Alia autem avis est quam vocant fauo-
rach greco sermone que est pingui picus ma-
rinus et aggressis que est maior aliquantulum
passere cuius color est color lapidis cum aliquanto
rubore et rostrum avis est longum subtile
declinans ad ruborem Et nidus eius huic
similitudine poni pinee et facit nidum
ex materia quadam que assimilatur ossi sepie
et est coctus ad modum tamen est dura

materia dura valde non de facili secabilis
aut scindibilis sed est comminuibilis multum et
porta nidi sui strictaque adeo parva quod aqua maris
in effluxu non potest intrare et ad hoc innatat
materia ex qua sit que intumescit ex humore
maris hanc autem materiam vocant homines
terre illius aculeum eo quod os ex quo construitur
nidus est ex quo animali quod vocatur aculeus
Et haec avis vivit ex venatione piscium maris
Et aliquando vadit ad fluvios qui sunt iuxta
mare Et sua ova sunt quinque numero et luxu-
riat toto tempore vite sue et incipit
coire cum etate quattuor mensium Et hoc probabi-
lius quam primum quod dictum est secundum quod Aristoteles cuius
liber apud nos in multis diminutus est
habubaz autem quam nos upupam vocamus
ex industria naturali materias suo nido congruas
colligit stercora hominis quod contrarium quidem ca-
ractere habet contra venenum et est medicina sibi
contra venenum sicut leopardo et leoni hec
etiam avis variat modum vocis in duos mo-
dos estate et hyeme Alie vocant sic
plurime avium aggressum Avicenna tamen
dicit de hac quod mutat colorem in hyeme
et estate potius quam vocem passerum et
libye sunt multa genera sed maior quaevis
quod faciunt omnes multa ova valde Et quoddam
genus vocatur malcutyon quod multum
parit ova Alia autem genera ovant v. vel
vi ova aut aliquando tres quae omnia pullos e-
mittunt et facit passer nidum suum in con-
cavitatibus arborum sicut apud nos parus
Et cibantur isti passeres omnibus et habent
proprium quod non captant omnes in arboribus
et querunt libros arborum tamen non habent
linguas acutas sicut picus eo quod linguis
rostri totum perficiunt nec ita cavant ar-
bores sicut picus Avis autem dicta habinoz
est valde mansueta in moribus et pedes habet
tenuos et facit multos pedes et illos
mittit per magnam industriam querendo cibum
quod habet Avis autem dicta florcus est apta
valde addiscendum et hanc avem vocat Avi-
cenna haudon dicens quod est imitatrix ges-
torum humanorum sicut simia et habet in cantu
delectabiles modulationes nec habet acutam
extremitatem in lingua quod tamen fere omnibus
convenit avibus et hoc est plus proprium est

aut astuta sicut symia et mali coloris
aliquantulum ad nigredinem pallidum declinans
Avis autem lelie vocata propter debilitatem
suorum spirituum in estate manet in umbra ne
calore plus exspirent extra spiritus et in hy-
eme sedet in sole ne extinguantur frigore
Adhuc autem in estate manet semper in locis que
ventis exponuntur eo quod est rare substantie et cito
siccatur et perflatur per ventum Est autem hec
avis parve quantitatis et debilis vocis propter
spirituum suorum tenuitatem Econtra autem avis vo-
cata cedepela pulcram et sonoram habet vocem
et pulcrum aspectum et convenientem figuram
et hoc habet propterea quod ut dicitur quod semper est perfec-
ta semper enim fere manet intra regiones sue
habitationis et nativitatis Est autem et alia avis
que fraudis a fraude nomen accepit eo quod ma-
gne est fraudis et agit contra in astuciis et
habet plures species quarum una est atrari decu-
ntie est fraudis tamen et banarum consuetudinum
et mansueti vel moris et est huius multas pul-
los et hanc quidam putant esse meropem
Est enim avis pulcra viridis multe gracilitatis
de abscisione arborum vivens quam multum sectantur
nigromantici et augures eo quod de multis
certificat melius omnibus avibus Secunda autem
species istius avis que vocatur appliens et hec quan-
tulum nocte raro apparens in die manet et in
lapidibus et est astuti moris et fraudulenti
valde Tertium autem genus est avis spina val-
de vocata caruches que fraudulenta est et
invida et manet in arboribus et cibatur
palidum autem per venam ethymithones et illa
est similis avis et modesta musica non per-
fecta ad cavendum sibi ab insidiis per dictam que
venatur eam Et hec avis fraudulenta videtur
esse apud nos quam germanice vocamus marck
engel hec enim venatur parvula avicula musicam
quam nos amerionem vocamus quam quidam ger-
mani alamanni cittedula appellant ab imita-
cione sonitum avis ipsius fictum nomen impo-
nentes Adhuc autem sunt quedam aves vo-
cate afflacades que vivunt contra mala
in fraudibus et sunt mali coloris et sunt
aucioris vocis quam aves que dicuntur grece amm-
dion et quod ille que dicuntur kallon licet in multis
ista eis in genere assimilentur Sunt autem mali et
difficilis cautionis sed bone venationis In-

diviticos sunt enim valde ad venandum et frau-
dulente et operatores operum suorum sunt decipie sed ea
que sunt kallon sunt pulcri coloris hoc enim commune
quod est alterum duorum generum cuniatum est valde pul-
crum et vitis sepe cantu sine labore sepe et
coit et faciliter nidificat aut super arbores
in locis nemorosis ubi sunt lacus multe et
aque Est autem aliud genus quoddam ab inductis
diolus quod vocatur astaryces de quo proverbium
vulgare in fabulis quod aliquando fuit servus pigre
diligens quietem qui mutatus est ad istas in avem
propter quod adhuc ipsa avis in ere est et ocio
resoluta hec igitur est genera magis arcadicon
et ista sunt mores horum generum quos
diximus Avis autem fraudis de quo diximus hec
habet propterea quod libenter comedit oculos avium Et
ideo pungnat cum pungnat cum avi que
arby vocatur sed mores eius mali sunt
eius et avis moribus assimilatur Avis autem
foroton vocata duorum est generum unum enim est
valde nigrum et alterum valde album et sunt
unius quantitatis et similis vocis Et mansio eius
est in regione que kyamum vocatur nec umquam
invenitur nisi in locis aliis Est et avis dicta
leucos que similis est cuidam vocate korreas
nigra et est minoris quantitatis et manet in
montanis et rostrum eius non est rubeum sicut
rostrum korreos quod est monedula mota-
na loue os autem est species monedule que
pedes et rostrum nigra habet Adhuc autem avis
dicta kyali habet tres modos specierum quarum
unus dicitur arethina que harethinos vocatur
eo quod non comedit nisi rasuram arborum palie-
narum Alia autem species dicitur plumosa eo quod
habet multum plumarum et est acute vocis et est
in quantitate equalis ei que vocatur korreos
Tertia autem species dicitur lihadre et est quedam
species turturis et est minor aliquantulum quam
avis dicta plumosa et hec maculosa parvis
maculis Adhuc autem aliud genus est quod
vocatur morana que moratur in lapidibus
et in maiori parte invenitur in locis que
dicuntur vectioz et est maioris quantitatis quam
thyches et est nigrarum pedum et color cor-
poris eius est celestis et rostrum eius est
longum gracile et curva sunt gracilia et
assimilantur cruribus avis que kylo voca-
tur Avis autem vocata haladem habet cor-
pus viride et non apparet in hyeme sed apparet

astensorum arbatoron quod puto et asten-
sium adelaron et tamen quasi in mediocri est tur-
dus et est quantitatis turturis. Avis autem vo-
cata malachofehus semper manet in eodem
loco hyeme et estate et nullo loco vo-
natur et ibidem capitur ab hominibus et
habet valde magnum caput et quantitas eius
est minor avicularum et orificium eius est ro-
tundum parvum et forte color corporis eius est
cinereus et habet pedes magnos et alas
magnas et in maiori parte dephenditur per
bubonem et corvum pectus eius assimilatur colori
leopardi et frequenter est grege congregata invenitur.
Est adhuc alia avis que falcorum vocatur colo-
ris cinerei habens pedes asperos alte valde
vocis sed gracilis. Adhuc autem avis dicta
felikoron que similis est cuidam kethararum vo-
cate propter quod in colore corporis. Hec enim similis
est predictis avibus. In maiori autem parte hec
avis dephenditur in hyeme. Sunt autem preter-
inductas aves multeque in civitatibus manent
sicut genera corvorum. Corvi enim in civitatibus
manere consueverunt nec mutant loca sua
nec absconduntur in fissuris sed manent in
hyeme et estate. Et dixit michi fidelis
et veridicus quod duo corvi a capitibus quorum
non extat memoria hoc est plus quam per tre-
centum annos in turri quadam manserunt apud
civitatem gallie que vocatur cornatum (?) et in
omni anno nidificant et pulli eorum singulis
annis auferuntur et tamen propter hoc non locum
mutaverunt

**Capitulum quintum de propagationibus multarum par-
varum et medie quantitatis avium predalium
que in uno genere non conveniunt**

Modi autem alij avium secundum mores
diversi sunt valde et non possunt
secundum certitudinem determinari
fere enim tot sunt diversitates quot sunt species
sed tamen de quibus antiqui locuti sunt
hec sunt quod avis que greece vocatur falocoron
est unus modorum corvorum et karikoneus
est quantitatis corvi hatta hoc est corvus niger
et est ruber rostri. Et hic est per omnia sicut
genus monedule montane. Hec enim sunt
generis communis quantitate fere cornicularum ac-
cipitres. Alius autem modus falocorum est albus
et parvus et vocatur greece chonichaus quasi
villanus et hic modus nobis est ignotus et non
reducatur ad precedentem modum nisi per vocis
imitacionem. Ceterum autem genus est quod vi-
detur simile in colore parvo et non differt ab
ipso nisi per hoc quod corvus habet inter digitos
pedum sicut avis aquatica. Invenitur in partibus e-
thiopie et in partibus francorum [struck] quotidie
hoc est liberorum hominum iuxta ethiopes habita-
tium. Hec enim gens in certis vagatur sedibus
propter intemperanciam regionis et nulli ser-
vit. Similiter autem avis que dicitur kartaicon
est duorum modorum quorum unus manet in terra
semper alius est manet in terra sed iuxta aquas
et congregatur sicut grues et non est plus sicut
modus de quo diximus. Sunt autem isti modi
unius coloris et unius quantitatis. Et hic secundus
modus non habet galeam in capite. Et ambo sunt
gracilis. Prior autem modus galeam depennis
habet in capite parvam. Et hij in nostris grivid
vocantur. Et est avis que pertices dicitur iuxta
habitacionem suam transferentia. Modus autem
alterius avis que astalakos greece vocant in ortis
et sepius dephenduntur et est quantitatis galli et
habet rostrum longum et color eius est sicut
color aragin et edaclinas ad emelitate
cum quodam rubore et viriditate variata
et mansio eius est in ortis eorum quod diligit ap-
propinquare ad homines propter semina que invenit
multimoda herbarum ortorum. Avis est cesar
vocata diversi coloris et pictura videtur
et habet fere quantitatem sturni. Avis autem egip-
tia que ab incolis egypti secundum aristotelem icho-
ron secundum avicennam autem tusanez vocatur
et habet duos modos et unus illorum est albus
et alter niger. Modus autem albus est
in [struck] parte terre egipti. Modus autem
niger est in predicta parte egipti et in nullo
alibi. Adhuc autem avis quedam est que scopes
vocatur et invenitur in omni tempore malam
habens carnem et duram. Et iuxta hunc modum
invenitur alius modus qui apparet in autump-
no tantum et tunc est non apparet nisi uno
vel duobus diebus et hic antiquus est valde
dulcis carnibus et est velocioris motus quam
ille qui semper manet. Dicitur etiam in hoc quod
qui iste modus vocem habet sonoram sed primus
modus qui semper manet est tacitus. Hij autem
modi ex generatione sua distingui non possunt
sed in autumpno quando flare incipit venti
autumpnales tunc per motum et vocem

ut dictum est distinguitur. Adhuc autem de gugulo licet superius fecimus mentionem tamen est hoc propter opiniones diversas narrantium here quod hic aliquid tangemus de moribus eius. Quidam communiter dicunt esse quod ovat in nidis alienis. Et dicitur quod etiam alia avis rapax quedam que fere est sicut ea quam asturem vocamus facit idem. Et communiter dicitur quod illa ovat in nido cornicule et hanc quidem vocant asturem in nostra terra et tamen non est astur secundum veritatem. Gugulus autem precipue in nidis avicule grasemucke dicte autem alterius que illi similes. Dico autem hic gugulum cum quo minore gugulo superius nominavimus avicule autem magnarum nidis frequentius ovat. Tunc invenitur morum apud grecos qui dicuntur canon et ocolandes et sardo. Apud nos autem plurimum quod invenitur gugulus in nidis duorum morum a vicularum quarum una est grasemucke quam diximus et altera etiam quedam avis que griseo quodam colore autem amerugam vocant. Invenitur etiam aliquando in nido avicule que iuxta ripas est aquarum que longam habet caudam valde mobilem propter quod est begesterd a germanis vocatur. Et aliquando invenitur in nidis avium nidificantium in terra et aliquando in nidis earum que nidificant in arboribus. Aliquando etiam invenitur in nido avis que dicitur allirides grece et ovat ova in nidis dictarum avium sed non cubat ipsum sed recedit dimittens ovum suum in nido inter alia ova illius avis cuius nidum ponit ovum ut quidam asserunt. Avis autem huius est modus cubat omnia ova sua et ovum guguli. Dicitur enim quod ovum guguli citius exit et tunc avicula plus non cubat alia ova sed cubat pullum guguli et ille paulatim crescendo cubat alia ova et extrahit pullos avicule que cubat eum. Ovum vero guguli fere semper est in medio ovorum illorum. Alii autem credunt quod postquam exeunt ova et tunc inter pullorum illorum interficit ipsos pullos suos et dat eos in cibum guguli. Pulli enim guguli sunt pulciores et maiores quam sui et ideo odit ipsos et interficit eos et multi rusticorum et aucupium testantur hoc se vidisse. Hoc autem de gugulo apud nos non dicitur. Sed de cornicula quoniam in nido ovat ova ea que similis est asturi. Sunt autem multe opinionum diversitates de modo corruptionis pullorum avis illius que nutrit gugulum quia cum gugulo non inveniuntur alii proprii pulli avis illius in nido. Quidam enim omnibus

sententiis hic et superius inductis relictis dicunt quod antiquus gugulus qui ovat in nido avis evenit et frangit ova alia et sorbet ea et hoc est probabilius sicut superius dictum est ubi de gugulo loquebamur. Alii autem dicunt quod cum exeunt pulli venit antiquus gugulus eos comedens pullos suos. Alii autem probabilius loquentes dicunt quod pullus guguli eo quod fortior et maior est aliis precipit cibum quem affert mater cubans et ideo pulli avicule cuius est pulli fame moriuntur. Alii autem dixerunt quod pullus nemo gugulus motibus suis et mole gravitatis interficit eos eo quod fortior et maior est quam ipsi precipue in prima teneritudine quando exeunt ab ovis. Dicitur autem quod causa huius quod gugulus ovat in nido alterius avis est stupidum guguli. Cum enim agnoscat se esse debilem ad cubandum et querendo et impartiendo ad defendendos et custodiendos pullos ponit ova inter pullos alienos ut evadant et nutriantur. Est enim gugulus valde timorosa et patiens persecutionem aliarum avium que deplumant alas et corpus eius et ipse est sine defensione fere fugit omnes aves alias. Est autem quedam alia avis que attorus grece latine autem amplius vocatur. Et est quedam species hirundinis. Quidam autem latinorum vocant avem apodem sinonima ei est apud latinos et est facile distinguere inter hanc avem et hirundinem. Hec autem avis in temporis facit nidum longum et gracile et parve latitudinis et collocat nidum in parietibus sub prominentibus lapidibus ut in tutum eum ab hauibus et aliis malis insidiantibus. Avis autem quedam grece vocata agatiles maior est quam ea quam greci spiros latine autem montan vocant licet sit parumper maior. Minor autem est aliquantulum quam gugulus et similis est ei et quidam pastorum hanc avem quam pastores corruptricem vocant eo quod sugit mamillas caprarum et corrumpit propter quod etiam grece nomen accepit agatiles hoc est sugens ubera caprarum. Latine autem vocatur caprimulgus quasi corruptricem. Hanc autem pastores vocant et dicitur quod qui sugit ubera caprarum amechilat lac in uberibus caprarum et capre excecantur. Et primo quidem sicut mihi quidam dixerunt ex potu eius capre emittunt sanguinem et postea saniem cum lacte eius

BLB BADISCHE LANDESBIBLIOTHEK Baden-Württemberg

aut dicte non lumen videntur de die sed de nocte visum habent acutum

Capitulum sextum de sagacitate corvi et multarum per quas presagiuntur pericula excidia civitatum

3 Ex avibus autem noti sunt corvi nigri et illi sunt in locis angustis edificantes in turribus vel parietibus moncium in quibus paucum invenitur cibum et ideo circa eundem locum raro inveniuntur edificare nisi duo tantum in germania tamen in civitate que vocatur vindelica augusta plurimum sunt corvi eo quod multi sunt cibi corporum propter multitudinem hominum qui ibi parant coria animalium Cibant autem corvi pullos suos sed dicunt vulgariter publice quod in marcio longius sunt inter pullis corvorum et magis longinqui visi sunt ova corporum Et quidam solemnia die marcii temporibus meis ascenderunt ad nidum et invenerunt ova et in sequenti mane ipsa die aprilis redeuntes ad nidum nullum invenerunt nidum aut ovum sed pullos omnes invenerunt exclusos de ovis Cum autem adolescunt pulli eiciunt a parentibus ut providcant sibi de alio loco eo quod in eodem loco edificare cum parentibus vix possunt propter cibi defectum et voracitatem avium pulli fiunt autem ut in pluribus quatuor vel quinque pullos Erat autem antiquitus quoddam tempus magno aput indiam omnes corvi moriebantur in loco qui quondam indice facelas dicebatur et post hoc tempus ad eundem locum venerunt subito et quod simul multi corvi nigri autem et ad loca que vocantur therda athyma et colobonyccam et videbant quod secundum nutum intelligere nutibus et signis hujusmodi et hoc fuit signum destructionis illius sicut augures divinabant Similiter autem et vultures sunt aves tristia frequenter secundum augurium contrarium presagientes et sunt vulturum multa genera eo quod fere omnia genera rapacium avium et precipue aquilarum et milvorum antiqui vultures appellabant. Unum autem genus est vulturum est quod antiqui hardum vocabant Et habitacio sua secundum plurimum est in locis nemorosis et aliquando approximat civitatibus Vocant autem quidam hoc genus vulturum abacthionem et volat aliquando montana et residet in montibus nemorosis et habet alarum volatum et

est in locis illis eo quod sunt ibi multe animalium ciborum suorum et confidit de viribus suis quod rapere et tenere possit animalia silvestria Invenitur autem aliud genus vulturum quod planagum antiqui vocaverunt quod est quasi secundum in quantitate et fortitudine et manet secundum plurimum in montanis et desertis et hic aquilarum vocatur pitofonus Homerus autem in libro quem scripsit de animalibus dixit in deserto kartamos et aliud genus vulturum nigri coloris et minoris quantitatis quam alia genera sunt vulturum nigri coloris sed validum est et majoris vigoris quam sunt cetera genera et manent in montanis desertis et vocatur ab ipso melanokoz quod melanokum vocatur quod interpretatur vultur niger et hoc genus specialiter insidiatur leporibus et interficit eos hoc enim solum genus vulturum bono et non compresso nutrimento nutrit pullos suos et extrahit et docet venari eo quod hoc solum genus vulturum velox et aptum est venationi omnium animalium et non curat cadavera mortuorum Invenitur autem et aliud genus vulturum et hoc est majus alarum quod habet caput album et quantitas ejus est magna quasi medietate alarum vulturum et habet alas parvas valde et medietas corporis sui que est in cauda et collum est longa et appellatur kale et dicitur grece antalergos latine autem partypiturg vocant quidam vulturem avem quam greci actagoz dicunt latine autem pergalios vocatur que manet in nemoribus sed est avis rapax cadaverum mortuorum et vilis ita quod fere nullum habet animalium defensionis propter quod et corvi nigri et cornicule deplumant ipsum et cruciant et expellunt de cadaveribus Et hoc etiam faciunt ei alie aves Est enim gravius volatus et piger et ululat morum et quasi semper vociferat et famem patitur propter pigriciem venandi Hanc autem avem a nobis pocius speciem milvi quam vulturem esse debet sed ut diximus omnia hujus genera antiqui vultures appellabant Est autem ad hunc aliud genus vulturum quod albacium aliqui grecorum vocaverunt et est grossi colli habens alas retortas ad dorsum et magni est pectoris et ut frequencius manet in ripis maris et cum aliquid rapit fert secum ad pelagus propter quod que sunt in littore quarum timet insidias Aliud autem tri-

tarum invenitur genus quod grece gres-
pon vocatur hoc enim genus solum vere vul-
ture est et vocantur alia non genera sicut alietum
et ossifragus et alia que dicta sunt species sunt
ex commixtione vulturum et diversi generis acci-
pitrum peracta sive per opera eorum nature sicut
diximus gingulum quoddam esse ex accipitre et co-
lumbe sive etiam ex commixtione coitus eorum quia se-
mina avium habent fere similia sunt in generacio-
ne et animum corpus non corrumpit aliud sed fe-
cundat sicut fecit equi semen habet ad semen
asini iste autem vultur verus est magnus va-
lde omnibus maior aliis vulturibus ferens in
se eternam proportione et habet fortem vocem
et eius color est citrinus rubescens aliquantu-
lum et non videtur nisi raro sicut et avis vota
recessos venatur autem vultur frequenter a medie
usque ad noctem a tempore autem ortus solis
usque ad illud tempus quiescit et digerit
cibos et quando senescit elongatur curvitas rostri
eius superioris et arcuatur et impedit eum
accipere cibum et pigritatur volatus eius
Et tandem moritur fame. Tradunt autem
fabule hoc accidere raptori vulturi eo quod
aliquando latro fuit spolians peregrinos et ho-
spitibus et compatientibus in vulture rapina
vincere est mutatus cum infelicium est conspectu
deorum quod tandem moriatur egestate quod de alie-
no semper vivere querit. Vultur autem illud
quod superfluit sibi de cibo ponit in nido
et ex hoc thesauro pullos cibat eo quod cibum
sufficientem non de facili potest invenire. Et autem
quando volunt accipere pullos eius percutit alis et
vulnerat unguibus quantum prevalet nec nidi-
ficat in vallibus aut planis sed in locis al-
tissimis et multotiens super altas arbores
et nutrit pullos quousque possunt volare et
deinde eicit eos a nido nec permittit ut
habitet in regione propter cibi sui paucitatem
unum par vulturum inquirendo cibum accipat
magnum locum et ideo alios vultures non
permittit appropinquare sibi tempore pullifica-
tionis. Est autem huic avi et fere omnibus
aquilis quod non venatur in locis propinquis
nido sed in locis remotis valde. Et cum
venando aliquid cepit non subito rapi-
endo fert illud ad nidum sed primo ducit
parum et residet et sic temptat pon-
dus eius et deinde fert ad nidum et si

ponit et quando deprehendit animal quod grece vocatur
derscolorus quod animal gravius est quam lepus et
est minoris gravitatis quam capalus fert per dam
illam de loco ad locum eo quod aliquo modo est
supra vires avis et tamen de loco ad locum por-
tat interpositis quietibus propter ferre pondus
eius. Consuevit autem sedere in locis preruptis al-
tissimis in montibus eo quod in ascendendo retar-
datur in volando et in loco alto facilius
accipit volatum. Videt etiam ex illis locis e-
tiam de longinquo eo quod acutum habet visum
et de longinquo videntem. Vultur autem et omnes
alie aves curvorum sive circinorum unguium sunt
inquiete quia non diu sedent super saxa et lapides
nisi aliquo medio interiecto eo quod duricies
lapidum nocet unguibus eorum. Vultur enim ultra
dictus et quedam alia aquilarum genera capiunt le-
pores et capriolos et cuniculos et hinnulos
ceruorum et caprarum et alia animalia que remane[n]t possunt
et sic longe ante et hoc cognoscit ex eo modo
quod semper idem manet in partibus autem septentriona-
libus quod multum accedunt ad polum articum quedam
avis invenitur que non est magnitudine minor quam
aquila et est quoddam aquile genus quod ovat
duo ova ad plus et non fovet ea sed ponit
ea autem in corio leporis aut vulpis ex parte
pilorum quousque calore pellis et solis ex
cluduntur pulli post fractionem ovorum. Et animal huius
pellis capit et comedit carnem et ducit pel-
lem in summitatem alte cuiusdam arboris et ovat
in eam et cum exierint pulli revolutur ad eos
et nutrit eos in summitate arboris et pug-
nat percutiendo alis et lacerando unguibus
tam eos qui ascendentes volunt accipere
pullos sicut faciunt vultures et aquile
alie. Avis autem que heyn vocatur et ea que
vocatur glantes sunt genera bubonum. Et
alia quedam genera sunt nocturnarum non tamen vide-
ntia de die sed venantur in nocte et acquirunt
cibum nec venatur per totam noctem sed in
duobus crepusculis noctis eo quod animalia per
illa tempora magis moventur. Capiunt autem mu-
res et lacertulos et scarabeolos quod
est quoddam genus minutum quod nos tyrchel vo-
camus. Et quedam alia venantur animalia. Avis
autem quam tamen greci quidam vocant in veri-
tate illa quam alii cyfrem vocaverunt et
latini vocant ossifragus et est avis de genere
aquilarum preparans comedens carnem et come-
sta ducit ossa in altitudinem ut cadentia

super saxa frangantur et tunc descendet comedit medullam et propter hoc vocatur ossifragus. Est autem avis que est bone pullificationis et boni moris ad pullos suos et cum bono affectu manet ad eos et miseretur et multam sollicitudinem habet de ipsis et cibat pullos suos diligenter et cum misericordia colligit etiam pullos aquilarum aliarum et vulturum abiectos et derelictos et cibat eos. Vultur enim eicit pullos suos ante tempus quo possunt volare eo quod non potest eos tantum pascere propter gravitatem sui volatus sicut dicitur. Quidam invidet eis vultur enim est avis naturaliter invida et est avis fortissime famis et quando venatur sepe tarde invenit cibum et tamen multo cibo indigeat. Et ideo invidet pullis quando impregnantur de venatione sua. Et cum pulli fortes sunt impregnati(?) propter humores(?) invectiles(?) qui donat eis ex invidia abicit eos ante tempus debitum. Pinguiat autem vultures sicut alia animalia propter mansionem et cibum et pullos. In oculis autem ossifragi est albedo multa propinqua pupille et ideo est debilis avis ista. Avis autem greci vocant alietos latine vero alietus est acuti visus valde et cogit visus suos aspicere solem antequam habent alas completas. Cogit autem percutiendo alis eos et vertendo ad solem et si oculus alicuius lacrimatur interficit illum et cibat alios. Manet autem hoc genus aquile prope mare et venatur aves prope mare commorantes et rapit mergos et anates quando absconduntur se sub aqua. Timet autem hec avis multum vulturem magnum et aquilam et fugit et mergit se sub aqua ut sic preservet a vulture et aquila. Et alio loco emergit de aqua et recedet. Sed vultur et aquila magna quia sunt acuti visus semper circumvolant super aquam contemplantes eam de sub aqua donec suffocatur in aqua. Si autem emerserit rapiunt eam et devorabunt. Avis autem que falokoz vocatur est de genere aquilarum capit animal quod afforon vocatur et devorat ipsum. Caro enim huius animalis tota bona est preter intestina in quibus fetidum flegma iacet putrefactum. Propter quod est piger et motus et multum dormit. Et est quoddam genus muris sed magnum est corpore et pingue multum.

Accipitrum vero sunt multa genera. Fortissimum tamen genus quod est in eis est illa avis que grece karsolhyz vocatur latine autem vocatur astur et capit grues et ardeas quando est aquilonalis tamen multum. Secundum autem genus est id quod greci tolan vocant quod rarum est apud nos tamen aliquando videtur. Tertium autem genus vocatur kyrikoz grece et aquilus(?) dat(?) afanoz et ab alys festokoz. Anglicus autem vocat musse(?) aut spernaius et est debilissimum inter genera accipitrum et est aliquantulum lati corporis in dorso et hoc vocant quidam octata grece. Et alia sunt duo genera istius avis quorum unum dicitur linotrokolgo aliud autem est innominatum apud nos. Autem prima horum generum vocatur gyrofalko et quartum vocatur falko lapidum eo quod in prerupcionibus lapidum nidificat et quintum vocatur pes blavus sub illo iacietur(?) et est penes inter tria. Sunt tamen et alia genera falkonum que sunt velocissimi volatus et prius avibus insidiantur. Genus autem accipitrum pulcre vite est in venando et hoc habet tamen quod super volant omnes accipitres invocati(?) terram. Dicitur autem quod omni accipitrum in perdicionem columbe super terram et fere nulla diversitas invenitur magnitudine et figura et colore ipsorum sed in ope(?) solo. Aliud autem modus percutit columbam quando est super terram solum et secundum hunc modum rapiunt eas. Et cum volant non appropinquant eis. Aliud autem modi accipitrum non deprehendunt eas nisi quando sunt super arbores et cum sunt in terra vel in aere non appropinquant ad eas. Aliud autem modi non rapiunt eas nisi cum volant in aere. Et hoc faciunt accipitres noti apud nos. Et in alio loco non appropinquant ad eas. Refertur autem quidam quod columbe referunt omne quodque accipitris genus. Et ideo videntes accipitrem rapientem in aere fugiunt et stant in terra vel in arbore. Si autem adest accipiter rapiens in terra fugiunt volando in aere aut ad arborem. Similiter autem quando adest accipiter rapiens in arbore fugiendo preservant se in terra vel in aere. Fertur autem quod in terra(?) in loco qui antiquitus dicebatur cadiculi manent accipitres in quodam loco nemoroso in quo sunt multe aque. Columbarum autem quarum est habitacio ibidem propter quod venatores columbarum frequenter exeunt ligna sonora portantes in manibus quibus arbores per-

cucurrendo et pinciendo fugiunt columbas quo
cum in senserint accipitres cadunt in terram et col
ligunt. Dant autem de preda columbarum accipi-
tribus quia aliter de cetero non currerent cum eis
ad venacionem columbarum. Huius autem simile ego
ipse cum essem iuvenis de falkonibus sed expertus
sum. Cum enim mecum ad campum duxi canes qui dim-
icantes avium eo quod solent aves invenire fal-
cones in aere volantes super me sequebantur
ad campum et proiissent aves quas canes fu-
gaverunt et ille timentes redierunt ad terram
et permiserunt se manibus accipi et in fine ve
nationis dedimus cuilibet falkoni carnem et tunc
recesserunt a nobis. Hoc autem non tantum accidit
rapacibus avibus sed etiam aliis animalibus
de preda viventibus. Dicitur enim quod iuxta palu-
des meotidas iuxta constantinopolim quod quibus-
dam mare pontum vocant ad piscatores veniunt
quidam lupi aquatici et pellunt pisces in
retia de profundo aquarum et cum finita est
piscatio datur lupis de piscibus ut alia
vice iterum revertantur et si non dederint eis
piscatores de piscibus observant retia con-
scindunt et lacerant ea absentibus piscato-
ribus. Narraverunt autem nobis fideles au-
cupes in superiori germanie parte que suevia su-
perior nuncupatur quod cum longe ingrederentur in profun-
dum silve ad capiendos accipitres quos astures
vocant invenerunt asturem magnum valde
antiquum et quasi album factum ex multa antiqui-
tate in quodam ramo arboris in condenso
silve et cum paulatim accederent non fugit et
unde credendum est pro antiquitate deprehenderent
et hoc videntes absconderunt se ut viderent
qualiter viveret. Et post modicum venerunt duo
astures minores et paverunt eum preda quam
apportaverunt et fregerunt ei carnes mi-
nutatim et ministraverunt ei hanc enim pietatem
naturam multis annis indidisse animalibus quod sicut ve-
tus debilis est in iuvenibus prudentia iuvenes
agit parentes ita parentibus deficientibus et
crescente corroborata virtute in iuventute
iuvenum ab aspis filiis providetur parentibus
deficientibus. Et hanc tamen pictagoras
ex dixit dilectionis naturam. Sit igitur sic hec
ratio de sollercia et prudencia avium. Cor-
nus autem et vultur sunt aquilarum et ceterarum
avium rapacium genera sunt proprie signa quod
agminibus ostendentia. De quibus certus

futuros predicunt propter quod dicunt probabiliter
quia congregacio multa in aliquo loco vulturum et
aquilarum et corvorum quasi aliquid expectent
excidium futurum et stragem hominum significat.
Similiter autem multa congregacio corvorum in unum generis
in loco uno mortes significat futuras depo-
pulationes. Et narraverunt nobis fidedigni quod
aliquando multi corvi apparuerunt in castro superioris
suevie quod ruffum castrum vocatur ita quod mul-
titudo corvorum videbatur et muros operire
et tecta domorum et subito mortuus fuit co-
mes qui erat dominus eiusdem castri et statim illo
mortuo recesserunt corvi ita quod dicebatur quod
corvi deduxerunt animam suam. Sed de prescia
coniectoris augurum aliquis non est disputare.
Sufficiunt igitur hec dicta de prudencia avium
post enim tot alia hiis similia sunt coniecturari

Tractatus 39 octavi libri de animalibus in quo
agitur de astucia et sollertia marinorum
et continetur toto tractatus in uno capitulo

Natalibus etiam marinis invo-
nimus etiam quedam facta per artem
et sagacitatem et quedam principia
morum que observant multa marinorum
secundum species suas. Est enim dictum fere
ab omnibus gentibus et divulgatum de rana ma-
rina quam aliqui greci vocant et de ea
etiam quam vocant arabiatas quod videlicet iste
rane additamenta habent super oculos in modum
pilorum qui sunt in palpebris et sunt haec acuta
et longa et immergit se rana tota in fluvi
ata quod super sterum non eminet nisi additamenta
predicta et pisciculos parvos qui transeunt
super eam pungit illis additamentis et sepe in
veniuntur pisciculi quos pastorum greci dicunt quos
quidam latinorum iugulas dicunt. Vocatur pis-
cis autem qui greci vocatur coganat etiam
in venando se abscondit sed aliud modum ob-
servat in se abscondendo et in insidiando huic
autem piscem latum pasmarum maius vocant
contra si quis huius est quia semper se transeuntes
pisces capit ore suo hac arte quia cum
de luto in quo absconditur contrahitur frequenter
in orificio suo pisces invenientur. Econtra
autem quia rana et pasmara sic venari sunt
venari non possunt debilitantur et deficiunt
in corpore. Est autem aliquis apaco quidem piscis
ex natura necessitate sed hoc ipso arti